

# O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

## Slovo úvodem

Tak už zase končí další rok. Moc nás nepotěšil, rádi se s ním rozloučíme a nejradyji bychom na něj zapomněli, jenomže ono to nepůjde a jeho důsledky budeme ještě chvíli pociťovat. O důvod víc se věnovat veselějším věcem, nadcházejícímu adventu a vánočnímu času. Měl by přinášet naději a pohodu. Uvědomit si, jak je důležité to, co máme tady a teď. Neměli byste proto zapomenout na adventní věnec se čtyřmi svícemi a zaměřit se s šálkem kávy či čaje u jeho mihotavých plamínek. U nás ho už poněkolkáté nahrazuje podlouhlý adventní tác, zdobený suchými rostlinami, který výborně plní funkci. Nepřehánějte to s úklidem a cukrovím. No možná, že inflace se postará o střídmejší Vánoce a o to víc vynikne jejich duchovní rozměr. Však patří ke kořenům naší civilizace.

Počátek prosince vyplní i mikulášská tradice, zapomenutá Barbora a svatá Lucie. Ukončí ho rozverný Silvestr. A pak přijde nový rok – uvidíme, co nám přinese. Nechť se snaží.

## Motto

„Kdo je moudrý? Ten, kdo pozná ještě moudřejšího.“ *Talmud*

## Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Když nás bohové chtějí potrestat, splní naše přání.“ *O. Wilde*

„Slova se nepočítají, ale váží.“

„Kdo říká pravdu, ten neumře na nemoc.“ *Čingischán*

„Zkušenost na rozdíl od vědění ví, ale neví proč.“

„Spisovatel, který nedovede nikoho naštvat, by se neměl obtěžovat psát.“

„Co nepřišlo s mateřským mlékem, s kravským už nepříjde.“ *tatarské přísloví*

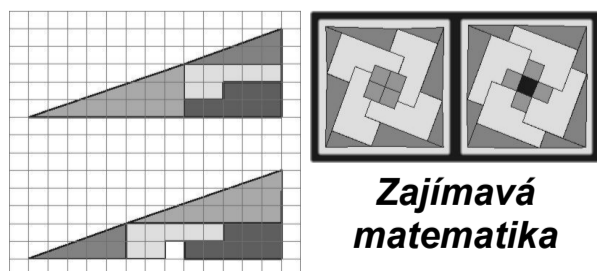
„Nikdy není nic, co neumíš vytvořit.“ *Leo. Szilard*

„Hlupáka se neptej, poví sám.“

„Moudří plodí nové myšlenky, a blázni je rozšiřují.“

## Víte, že?

- Nejvyšší roční průměrné srážky: 12 090 mm - ostrov Kauai (USA Hawaii). Nejvyšší sněhové srážky: 31,1 m - Mt. Rainier (USA). Nejvyšší srážky za 1 rok: 26 461 mm - Čerápuňdží (Indie)
- Nejnehostinnější místo – Údolí smrti. Suché horké podnebí s ročními průměrnými srážkami pod 70 mm, letní teploty nad 40°C maximální teplota 57°C. Údolí smrti je 225 km dlouhá a 8 až 26 km široká bezodtoková proláklina na jihozápadním okraji Velké pánve (Great Basin), v severní části Mohavské pouště (Mojave Desert). Název vznikl po smrti skupiny zlatokopů v roce 1849. Od roku 1933 je oblast chráněna.
- Velká jáma Kimberley, JAR - Jde zřejmě o největší ručně vykopanou jámou na světě. Tento 1097 metrů hluboký důl poskytl přes 3 tuny diamantů před tím, než byl v roce 1914 uzavřen. Množství zeminy, odvezené dělníky, je odhadováno na 22,5 milionů tun.



## Zajímavá matematika

Pár matoucích obrázků, z netu, které klamou naše smysly.

## Svět se za mého života opravdu změnil

Jsem už na tomto světě už sedmdesátý sedmý rok. Pamatuju poválečný nástup komunizmu. Bipolární svět s jaderným odstrašováním i euforií po rozpadu komunizmu, kdy Michail Gorbačov měl odvalu ke změně. A jak naděje pomalu opět zapadaly v starých i nových stereotypech a ambicích politiků.

Co je pro těch více, než sedmdesát let charakteristické? Především úžasný technický rozvoj, který zahájily už požadavky druhé světové války (radar, rakety, jaderná bomba). Pak to pokračovalo neztenčenou rychlostí. Miniaturizace elektroniky, polovodiče a integrované obvody. Pokles rozměrů i energetické náročnosti. Jaderné elektrárny, lasery, tomografie a magnetická rezonance. Ohromný pokrok v medicíně a strojírenství spojené s přesnou elektronikou. Lety do vesmíru vzbudily velká očekávání. Digitalizace.

Vzpomínám si, když v šedesátých letech časopis Věda a technika mládeži zveřejňoval prognózy pro r. 2000. Očekávalo se, že v tu dobu už se bude člověk procházet po Marsu, bude nalezen univerzální lék na rakovinu a budeme získávat levnou energii z elektráren na principu termonukleární syntézy. Je těžké být prorokem, ale nic z toho se nesplnilo ani v r. 2022. Zato se objevilo tolik nového, o čem tehdy techničtí redaktori neměli ani tušení. Ohromný rozvoj počítačů, internet a datová komunikace, fantastické výkony automatů ve vesmíru. Nanotechnologie. Dnes nosíme v mobilu počítač, který by ještě v sedmdesátých letech zaplňoval velkou místnost. Prostřednictvím internetu se dozvíme o události na druhém konci světa pár minut po tom, co se stane. Medicína dokáže neuvěřitelné věci. Byl přečten lidský genetický kód a objevena metoda CRISPR k opravě genů. Transplantujeme orgány. Ovšem medicína začala pracovat i proti evoluci. Tím, že zachráníme mladé jedince, kteří by jinak zemřeli, se v populaci šíří genetické poruchy, které by jinak evoluce eliminovala.

To vše klade na lidi nové silné nároky. Před sto lety člověk vystudoval, získal znalosti a pak je po celý život zúročoval a doplňoval zkušenostmi. Ne tak dnes, kdy znalosti a informace tak rychle zastarávají. Člověk se musí rekvifikovat a neustále doplňovat nové znalosti. Ne každý tomu tempu stačí, mnozí odpadávají. Člověk je pod permanentním tlakem a stresem. Stále se zužuje skupina tvořivých lidí, kteří společnost táhnou vpřed a těmi, kteří se jen vezou. Protože nechťejí nebo že už nestačili.

Umělá inteligence založená na neuronových sítích nás začíná dohánět a zahanbovat. V šachu a hře go už nemáme šanci. Blíží se tak zvaný bod singularity, když umělá inteligence bude chytřejší a schopnější, než ta naše. Už dnes umí perfektně překládat, napodobovat skladby a malby umělců a fotografie a videa díky ní už neobstojí před soudy. Tomografické snímky čte přesněji, než člověk.

Měnila se i sociální sféra. Věčná lidská touha po utopii, kdy se budou mít všichni lidé stejně (pokud možno dobře), vedla k dvěma levicovým pokusům národního socializmu a komunizmu. Obojí skončilo tristně. Lidé jsou ale nepoučitelní a tak už poslední dekady levicoví liberálové ze západních humanitních univerzit zahájili další pokus. Mísí se v něm zelené náboženství a sociální psychoanalýza. Potlačuje se mínění většiny a preferují se práva nejrůznějších menšin, které se často i uměle vytvářejí. Patří sem i vyvolávání viny a zodpovědnosti za dávnou historii. Kácení pomníků, cenzura a mluva politické korektnosti, která nemá daleko k Orwelovi. Když nerozhoduje většina, kdo tedy rozhoduje? Přitom historie se nedá odestát. Má být předmětem vědeckého zkoumání a případného poučení. Nemám nic proti komunitě LGBT. Bývají to vesměs přátelští a příjemní lidé. Jen nějak nechápu, proč někteří cítí

potřebu svoji jinakost vystavovat na odív na různých duhových pochodech centry měst. Dopřál bych jim všechna občanská práva, jen ten pojem manželství by si měla většina uhlít. Už pro jejich evoluční jinakost, která jim odpírá přirozené zplození dětí. Možná ale, že jsou obranou evoluce proti extrémnímu přemnožení druhu Homo sapiens. Zvláště, jestli jich bude přibývat.

Pravda a názory se relativizují. Kdysi stačilo slovo muže a podání ruky. Nyní se sepisují komplikované smlouvy a stejně se hledají výmluvy a námitky. Morálka dostala na frak, slovo pokora je téměř zapomenuto a populizmus triumfuje.

Problém je v tom, že technologický pokrok probíhá příliš rychle a naše mentální schopnosti s ním nestačí držet krok. Naše schopnosti se totiž příliš nemění. Roste proto počet neuroz a duševních poruch. Máme účinná antibiotika, ale nedokážeme je rozumně používat, nadužíváme je i v živočišné výrobě a tak nás rezistentní kmeny bakterií opět začínají ohrožovat. Lidé propadají nejen chemickým drogám, ale také jejich elektronické obdobě, gamblerství. Tím, jak ubývá volného prostoru, dostává se civilizace do stále těsnějšího kontaktu s divočinou, za což platíme novými nemocemi a epidemiemi. Nejsme schopni chovat se rozumně a odpady nám přerůstají přes hlavu.

Změnil se také charakter vzdělávání a to výrazně od všeobecného vzdělání k speciálnímu. Ono to také ani jinak s enormním nárůstem vědomostí nejde. Typické je to v znalostních soutěžích, kde exceluje starší generace a mladí často pohoří na otázkách o spisovatelích, malířích či zeměpisných pojmech. Ti zase umí dobře anglicky a chtějí být speciality. Všem nám pak radí strýček Google a teta Wikipédie.

Život nebyl nikdy jednoduchý, byl zde alkoholizmus a tabakizmus či opravdová chudoba. Když si tak v duchu stěžuju nad tím, kam se svět řítí, a že v poslední době není zrovna moc důvodů k spokojenosti, tak si řeknu, možná už jsi nerudný stařík, který přestává světu rozumět. Představím si před lety řemeslnického mistra, kterému utíkají mladí z dílen do manufaktur. Také si říkal, kam ten svět spěje, vždyť ty manufakury jsou hrozné a postrádají pohodu řemesla. Ovšem z těch manufaktur se časem vyvinuly moderní automatizované podniky a dělníci v nich mají pětidenní pracovní týden a placenou dovolenou. Takže jeden nikdy neví, co je perspektivní a co ne?

Navíc člověk není plně strůjcem svého vývoje, mnoho věcí se děje náhodně a chaoticky, ne vlivem jednotlivců, či skupin, ale interakcí celé společnosti. Promlouvají do toho i geny a evoluce. Člověk svůj vývoj pak zpravidla jen z odstupů hodnotí a glosuje. Proto náš vývoj tak často překvapuje a překvapovat bude.

## Advent

Advent je začátek liturgického roku, období čtyř neděl před 25. prosincem. Je to doba radostného očekávání příchodu Spasitele, duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání a dobročinnosti. Dříve byla doba adventní zároveň dobou postu, kdy byly zakázány zábavy, svatby a hodování.

V západní tradici je advent také dobou zklidnění. Odpovídalo to životnímu stylu našich předků, jejichž přirozeným rytmem byla intenzivní práce v době od jara do podzimu, kdy bylo nutné zvládnout veškeré zemědělské práce, a odpočinek v zimě, kdy se vykonávaly domácí práce jako draní peří, šití, pletení, předení, tkaní, apod.

Česká hudební tradice se může pochlubit výjimečným počtem kvalitních adventních písní. Uplatňují se zejména při jitřních mariánských mších zvaných roráty. Délka adventního období je vymezena čtyřmi adventními nedělemi, přičemž čtvrtá adventní neděle předchází Slavnosti Narození Páně 25.12. První adventní neděle kterou obdobím začíná, tedy připadá na některý z dnů v rozmezí 27. listopadu - 3. prosince. Čtvrtá adventní neděle naopak může připadnout i na

24. prosince. Vánoční doba, která na advent navazuje, začíná po západu slunce Štědrého večera.

Tak si ho i Vánoce krásně užijte! z netu

## Vánoční

„Tatínku, a odkud k nám chodí Ježíšek?“

„Pokud můžu soudit podle původu dárků - tak asi z Číny.“

„Mámo, cítíš to? Vůně vanilky, čerstvě uříznuté jedličky, vánočního cukroví... a to teplo“

„Cítím, cítím - sousedí se ale mají!“

„Naše dcera se právě stala dospělou!“ oznamuje otec před Vánoce mámě. „Proboha, jak se to stalo?“

„Otevřela šatník a vyhlásila, že si nemá na Silvestra co obléct!“

Malý chlapec napsal do dopisu Santovi: „Pošli mi bratříčka.“

Za několik dní došla odpověď: „Pošli mi maminku.“

„Slyšel jsem, že v Třeboni byla surově potlačena demonstrace proti vánočním svátkům.“

„A kdo tam, prosím tě, demonstroval?“ „Kapři.“

„Letos vánoce nebudou!“ říká maminka Pepičkovi.

„A proč ne?“ zhroutí si Pepiček.

„Řekla jsem Ježíškovi, že jsi byl celý rok hodný, a umřel smíchy!“

„Tak co, jaký budete mít letos vánoční stromček?“

„No, předloni jsme měli borovici, loni smrček, a letos bychom rádi jedli.“

V jesličkách leží děťátko. Vedle něho stojí Josef a Marie. Vědou páni: Kašpar, Melichar a Baltazar. Věje Kašpar a praskne se o železo nad dveřmi. Baltazar zakřičí: „Ježíši Kriste!“

Marie se obrátila na Josefa a vyčetala mu: „No vidíš! To je aspoň hezké jméno – Ježíš Kristus! A ty pořád Hugo Hugo!“ z netu

## Tak jaký stromek letos?

Spousta lidí si myslí, že čím později stromek nakoupí, tím déle jim vydrží. Pozdním nákupem se však připravíte o možnost výběru a nákupu nejčerstvějšího stromku, nakonec pak budete muset vybrat jen z posledních kusů, které na vás zbydou. Po nákupu seřízněte kmen o cca 2 cm a postavte do nádoby s vodou. Než jej upevníte do stojanu, měl by být umístěn v chladu, ideálně na balkóně, zahradě nebo ve sklepě.



Borovice vydrží déle a začne opadávat později, než smrk, který patří mezi nejvyhledávanější a nejlevnější. Smrk stříbrný na rozdíl od smrku ztepilého snáší teplo o poznání lépe a také příliš neopadává. Patříte-li mezi movitější a chcete-li, aby se děti dlouho ze stromku radovaly, tak poříďte jedli kavkazskou nebo jedli vznešenou. Bývají pěstované ale většinou v Dánsku.

dle netu

## Musíte zkusit citrusový salát

Nedá mi to, abych vám opět nenabídl výborný citrusový salát, který se podává vychlazený. Pochází z receptů staré ruské šlechty a výborně se hodí, když máte ještě chuť, ale žaludek už plný.

Oloupejte 4 pomeranče a 2 grepy (ty co nejlépe zbavit hořké slupky) a nakrájejte je na kousky cca 1x1,5 cm. Obdobně tam přidejte dužninu z jednoho citronu. Oloupejte 2-3 jablka a nakrájejte je na obdobně

kousky. Přikrájejte i něco sušených fiků. Hrst rozinek namočte do rumu a dejte na hodinku odstát, aby změkly. Pak je zamíchejte do salátu. Můžete do něj přidat i nasekané vlašské ořechy. Promíchejte, dle chuti cukr a vanilkový cukr a nešetřete rumem.

Dejte na půl dne odležet na studený balkon nebo do chladničky, aby se chuť promísily. Za rok vám ho už určitě nebudu muset nutit, tedy pokud na něj ještě budeme mít.

## Vánoční historky

„Když mi tatínek u slavnostní večeře řekl, že příští rok nás tam bude o jednoho víc, začala jsem všechny popohánět, aby jedli rychle – chtěla jsem, aby ten pejsek, co je schovaný jako dárek pod stromčkem, nebyl zabalený moc dlouho. Až u stromku jsem po rozbalení všech dárků zjistila, že pes se nekoná a maminka čeká mého brášku.“

„Kamarád si do sedmi let myslel, že dárky nosí jeho souseď. Nevěděl proč, ale měl v tom jasno. Souseď má příjmení Ježíšek.“

Starý žid Kohn si v obrazové galerii prohlíží Rembrandtův obraz Narození Páně. Přitom si jen tak pro sebe říká: "Ti křesťané jsou fakt divní. Na pořádné šaty nemají, spí ve chlévě, ale hlavně, že se musí nechat namalovat od Rembrandta.

Rodina slaví Štědrý večer. U stromčku společně zpívají koledy a také malý Pepiček zpívá ze všech sil: "Nalodil se Klistus Pán, ládujme se..."

Těsně před Vánoce se baví maminka se svým synkem Pepičkem o dárcích. Maminka mu povídá: "Pepičku, tím nejlepším dárcem by pro mě bylo krásné vysvědčení na konci školního roku." "Pozdě, mami," říká chlapec, "už jsem ti koupil ponožky."

„Mě se jednou máma o Vánocích ptala, když jsme byly v drogerii, jestli mi voní takhle vůně, a dala mi ji zkusit. Řekla, že jí voní strašně moc. Mně voněla taky, tak jsem jí to řekla a šly jsme dál. Já to pochopila tak, že mi tím lehce naznačuje, že by ji chtěla pod stromček, tak jsem ji nakonec koupila jako dárek. Jenže pod stromčkem se ukázalo, že se mě ptala právě proto, že chtěla vědět, jestli se mi ta vůně líbí, aby mi ji mohla koupit, takže jsme si s mamou podarovaly navzájem stejný dárek.“

## Znáte kratom?

Mezi školáky letí návykový zelenavý prášek, prodává se jako „suvenýr“. Pětina středoškoláků ho prý už zkusila. Stát je bezmocný, řeší regulaci. Kratom jako takový je strom, který patří do čeledi kávovníků. Roste třeba v Thajsku. V historii se Kratom proslavil hlavně v Asii, kde se používal k lékařským účelům, díky jeho stimulačnímu účinku. V nynější době se z kratomu dělá hlavně čaj, či nápoj, který lidé pijou hlavně díky jeho účinkům a tím hlavním účinkem je "nakopnutí". Kratom obsahuje více než 40 aktivních sloučenin. Tyto sloučeniny působí na různé receptory v mozku, což způsobuje účinky blízké stimulantů a opioidů, ale je to v závislosti na dávkování. Pikantní je, že výrobci jej prodávají jako sběratelský předmět s varováním nevhodné pro vnitřní použití. Lze ho získat bez věkového omezení. Dokonce i z automatu.

## Homolice sítkovaná

Vypadá krásně, že? Žije v Rudém moři, Indickém oceánu a Tichém oceánu v území od východního pobřeží Afriky až k Novému Zélandu na jihu a k Havajským ostrovům na východě, a to v hloubkách 2 – 50 metrů. Tento krásný plž je však životně



nebezpečný. Má harpuně podobný chobotek s jedovým zubem. Tento je schopná vystřelit na jakékoliv místo na své ulitě a zasáhnout jedem. A toxický peptid conotoxin je vražedný už při dávce 5 µg na kilogram hmotnosti cíle, dospělého muže tedy

spolehlivě usmrtí 400 miliontin gramu. Působí neurotoxicky, vyvolává okamžitou svalovou slabost, ochrnutí a zástavu dechu. Pouhé povrchové škrábnutí je fatální, jed účinkuje během sekund, protilátka neexistuje. Složky jedu obsahují látky s analgetickým účinkem, takže oběť v místě rány necítí bolest. Neví, že byla zasažena, a přesto umírá. Vypadá to jako náhlé srdeční selhání, okamžitý infarkt. Toxin homolice navíc v lidském organismu velmi rychle degraduje, takže je po pár hodinách neidentifikovatelný. Není divu, že se o něj zajímala i americká CIA.

## Sponzor

Při cestě taxíkem se obrátí cestující na taxikáře s prosbou o pomoc:

"Žena je mi nevěrná, potřebuji, aby jste šel se mnou domů a dosvědčil její nevěru, určitě tam bude mít chlapa." Dohodnou se i na ceně za tuto službu. Když doma v ložnici muž odkryje deku, je tam ukryt vedle ženy cizí chlap.

Manžel vytáhne pistoli a namíří ji na něj.

Manželka začne zoufale křičet: "Pepo, nestřílej, to on koupil Mercedes, ve kterém jezdíš, to on nám zaplatil dovolenou v Karibiku, to on přispívá při Tvém platu na chod domácnosti, nestřílej." Manžel smutně sklopí zbraň, podívá se na taxikáře a zeptá se ho:

"Co byste dělal Vy?"

Odpověď byla jasná: "Toho pána bych přikryl, aby se Vám nenachladil."

## Lhát se přece nemá

Děti jsou od mala vychovávány, aby nelhaly, že lež má krátké nohy a vždy se provalí. Ale společnost jim často dává nevhodné příklady, ať už ústy některých politiků, tak především reklamou v televizi. Děti žasnou, jak jedna tableta v myčce umyje i zaschlé připálené jídlo či zázračný prací prášek vypere ty nejexotičtější skvrny a pak jim máma vynadá, kde se tak zmazaly, že to vůbec nejde vyprat. Jak to, že to společnost v tomto ohledu dovoluje a podporuje. Málo kdy se doslechnete, že by byl někdo popotahován za klamavou reklamu. A když tak spíše v souvislosti s přebujelou politickou korektností. Nabízí se proto stupnice skloňování: *nepravda, sprostá lež, reklama*.

Podobně je podezírána i statistika:

„Nevěřím žádné statistice, kterou jsem sám nezfalšoval.“ *Winston Churchill*

„Reklama je jiná forma statistiky.“ *Hartman Jule*

„Jsou tři lži; lež úmyslná, lež neúmyslná a statistika.“

„Když má hlavu v sauně a nohy v ledničce, hovoří statistik o příjemném průměrné teplotě.“

*Řešení úlohy. není*

## A slovo závěrem

Ted' čekáme, jak se k nám zachová příroda s letošní zimou. Má-li nás ještě ráda, tak bude šetřit s mrazy a naopak přidá na vláze. Stačí pocukrovat týden dva kolem Vánoc. A hlavně, že to nebude zimu dlouho bavit. Není nic horšího, než když už vyhlížíte jaro a zima ne a ne odejít. A to jsme si už léta mysleli, že na rozdíl od pravěkého člověka v jeskyni jsme my už dnes na počasí nezávislí ...

Poslední den v roce, to každý cítí jistou nostalgii, nějaké vzpomínky či nespokojenost z toho, co rok nepřinesl. Sedneme si před televizi k nějakým dobrotám a dobrému pití a budeme čekat, jak nás letos budou bavit. V kruhu rodinném či aspoň s partnerem. Být sám by bylo smutné. Ti šťastnější se scházejí s přáteli a nespolehají se na televizi nebo si ji ponechávají jen jako kulisu. Prostě je Silvestr a to se slaví a bilancuje. Případně se zamýšlíme nad předsevzetími, co v nadcházejícím roce udělat lépe. Nedopadají zpravidla dobře, protože starého psa novým kouskům učíte jen obtížně. Starý pes je rád, že je rád.

Tak ten konec roku dobře oslavte! Každý podle svého.

